

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Елеонора Георгиева Димитрова-Господинова,

Ръководител Катедра по Онкология, МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна

Съгласно Заповед на Ректора на МУ Варна № Р-109-121 / 16.02.2023 г. съм избрана за член на Научно жури и на основание Протокол № 81 / 06.02.2023 г. съм определена да изготвя становище по процедура за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина и специалност “Онкология“, шифър 03.01.46.

Относно дисертационен труд на тема: „Влияние на разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център върху резултатите от лечението на белодробен карцином“

Автор: д-р Теодорика Виталинова Панайотова

Научен ръководител: доц. д-р Николай Владимиров Цонев, д.м.

1. Значимост на проблема, формулиране на целта, задачите и хипотезите

Първичният белодробен карцином заема второ място по разпространение сред злокачествените новообразувания след карцинома на гърда при жените. Резултатите по отношение на общата преживяемост все още са далеч от обнадеждаващи. В страни с високо качество на здравното обслужване, като САЩ и Великобритания, средната 5-годишна преживяемост е едва 15,2%. Тези данни в комбинация с неовладяната изключително висока смъртност, надвишаваща тази от което и да е друго малигнено заболяване, поставят белодробния карцином в категория социално значимо заболяване. Отпечатъка, който едно социално значимо заболяване поставя върху обществото го превръща в приоритет за здравната система. Насоченото разработване на нови лекарствени молекули, усъвършенстването на хирургичните техники, подобряване на техническата обезпеченост и обследването на разнообразни маркери с прогностична и предиктивна стойност, значително подобряват общата преживяемост и качеството на живот на пациентите.

Урбанизацията като феномен има не само глобален характер, но и в частност засяга отделния индивид и всички сфери от неговото съществуване. Напредъкът който съвременната медицина бележи има най-силно проявление в големите градове, където се намират многопрофилните болници и университетски центрове, има тясно специализирани специалисти и профилирани лечебни структури, необходимата материална обезпеченост и изобщо условия за изпълнение на всички изисквания, които съвременните препоръки налагат. В основата на всички препоръки е приложението на така наречения мултидисциплинарен подход, обединяващ различни специалисти в грижата за пациенти с онкологични заболявания. Самият мултидисциплинарен подход е понятие с формална тежест при отсъствие на необходимите специалисти, както се случва в по-малките населени места. Вървейки от общото към цялото, дисертационния труд разглежда в детайли ролята на мултидисциплинарния подход в диагностиката и лечението на пациенти с белодробен карцином, след което задълбочено и с разбиране излага проблема за влиянието на времето и разстоянието като предиктивни фактори.

Всичко това е довело до дефиниране на конкретна цел: *“Да се обследва влиянието на разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център върху резултатите от лечението на белодробен карцином“*. Задачите от своя страна са ясно формулирани и служат изцяло на целта и хипотезите на изследването.

2. Структура на дисертацията

Представеният дисертационен труд съдържа 118 страници, от които: „Въведение“ – 2 страници, „Литературен обзор“ – 58 страници, „Цел и задачи на изследването“ – 1 страница, „Хипотези“ – 2 страници, „Материали и методи“ – 1 страница, „Резултати“ – 9 страници, „Дискусия“ – 10 страници, „Заклучение“ – 3 страница, „Изводи“ – 1 страница, „Приноси на научния труд“ – 1 страница, „Научни публикации и съобщения свързани с дисертационния труд“ – 3 страници. Дисертацията е онагледена с 6 таблици и 15 фигури. Библиографията включва 259 заглавия, от които 1 на кирилица и 258 на латиница.

Структурата на дисертационния труд е добре балансирана и подредена. Отделните раздели имат логична последователност и комплексно съдържание. Научният труд отговаря изцяло на изискванията на Закона за развитие на научния състав на РБ.

3. Литературна осведоменост

Докторантът представя задълбочен анализ на базата на голям литературен обем. Изложени са актуални данни за епидемиологията и рисковите фактори, генетиката, епигенетиката, диагностиката и лечението на белодробния карцином. Като отделни раздели са обособени: *„Роля на мултидисциплинарния екип в диагностиката и лечението*

на белодробния карцином“ и „Влияние на разстоянието и времето като предиктивни фактори“, които имат пряко отношение към целите и задачите на научния труд и служат за изпълнение на логическа цялост.

4. Методично ниво и дизайн на научното изследване

Представен е ретроспективен неинтервенционален едноцентров анализ, включващ 9240 пациента с хистологично верифициран белодробен карцином. Предварително са дефинирани включващи и изключващи критерии, като селектираните пациентите отговарят на всички включващи критерии, без наличие на изключващи такива. Изследването обхваща периода 2005 г. до 2020 г. Използваните методи за статистическа обработка на получените резултати са детайлно описани и подразделени с цел прегледност в две категории:

- Дескриптивен анализ на изследваната група пациенти;
- Корелативен анализ между разстоянието и времето за достигане до онкологичния център и общата преживяемост

5. Съответствие между целта, резултатите и изводите

Налице е пълно съответствие между поставената цел, формулираните задачи и получените резултати. Потвърждението на първоначалната хипотеза лежи на логическа обосновка и статистическа значимост на публикуваните резултати. Данните от проведения анализ са онагледени със съответните таблици, фигури и графики. Основен фокус на труда е търсенето на корелация между разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център и преживяемостта на пациенти с белодробен карцином. Анализът показва със статистическа достоверност, че с отдалечаване на разстоянието от лечебното звено, преживяемостта намалява. Това дава основание да смятам с пълна сигурност целта на научния труд за изпълнена.

Дискусията представлява разглеждане на проблема от различни гледни точки и по своето съдържание е критична оценка на самия автор относно недостатъците и предимствата на дисертацията.

6. Анализ на изводите и приносите

Формулирани са 7 извода, синтезиращи най-важното от получените резултати. Изводите са ясни и конкретни. Някои от основните приноси на изготвения анализ са:

- За първи път в световен мащаб се доказва връзка между разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център и преживяемостта на пациенти с белодробен карцином с помощта на ретроспективен анализ, базиран на толкова голяма кохорта от пациенти. Изследваната извадка обхваща 9240 пациента, провеждащи активно противотуморно лечение;
- За първи път в България се провежда толкова мащабен анализ на пациенти с белодробен карцином, обследващ ролята на разстоянието и времето като прогностични фактори при пациенти с белодробен карцином в активна фаза от своето лечение;
- За първи път в България се търси зависимост между отделни клиничко - патологични характеристики на пациенти с белодробен карцином и разстоянието до онкологичния център в който се лекуват.

Докторантът представя 6 научни публикации, свързани с дисертационния труд.

Авторефератът е от 48 страници и съдържа всички основни глави от дисертационния труд.

7. Заключение

Дисертационният труд на д-р Теодорика Виталинова Панайотова представлява задълбочена и цялостно структурирана научна разработка, чийто фокус е един често пренебрегван проблем в реалната клинична практика. Темата се характеризира с актуалност, обширност и комплексност. Приложените методи са съответни на формулираните цели и задачи, резултатите са категорични, изводите са ясно формулирани и приносите са значими, не само със своята теоретична, но и потенциална практическа стойност.

Дисертационният труд на тема „Влияние на разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център върху резултатите от лечението на белодробен карцином“ покрива показателите за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“, отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане.

Въз основа на гореизложеното давам положителна оценка на дисертационния труд на д-р Теодорика Виталинова Панайотова и предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“.

Изготвил становището: доц. д-р Елеонора Георгиева Димитрова Господинова, д.м.

